

[Pelle Voigt]

kommanderende for NATO-styrkernes opfattelse, den nuværende NATO-kommanderendes opfattelse, at en europæisk storkrig nødvendigvis meget hurtigt må udvikle sig til en atomkrig.

Hvis hr. Arne Melchior mener, at vi kan forsvare os imod en atomkrig, vil jeg meget gerne høre nogle argumenter for det. Det er mange år siden, jeg har hørt sådanne argumenter ført frem, men det kan jo være, at de stadig væk findes.

Hvis hr. Arne Melchior vil diskutere med hr. Gert Petersen og general Gorwin om, hvorvidt og hvornår en europæisk storkrig udvikler sig til en atomkrig, synes jeg, han skal finde et andet sted at gøre det.

Kofod-Svendsen (KRF):

Vi synes fra Kristeligt Folkepartis side, at vi har haft en god debat i dag. Jeg synes, det tegner godt for de forhandlinger, som skal i gang om et forsvarsforlig for årene 1989, 1990 og 1991. Men jeg har også bemærket, at det – nu på det sidste – nye makkerpar, hr. Hans Hækkerup og fru Annette Just, gik smukt sammen, og det var da en interessant iagttagelse.

Så kan man stille det mere filosofiske spørgsmål, hvorvidt den dagsorden, som hr. Hans Hækkerup har stillet, er nødvendig. Jeg er helt enig i indholdet, men jeg er faktisk også overbevist om, at hvis den dagsorden ikke var blevet stillet, ville den forsvarsminister, vi har, tage initiativ til at påbegynde forhandling om et forsvarsforlig for årene 1989, 1990, 1991. Så hvad enten vi fik dagsordenen eller ej, tror jeg, resultatet ville blive præcis det samme, men eftersom vi er hundrede procent enige i det, der står i den, vil vi da med glæde stemme for den, og så ville vi heller ikke stemme for de andre dagsordener, det er klart. Når vi går ind for denne dagsorden, så er det ikke de andre, vi går ind for, men vi er jo enige i SF's.

Hvad CD's dagsorden angår, er vi da enige i, at vi skal styrke forsvaret, men det, der er lagt op til her, tror vi, der er noget løfterigt i, så det er det rigtige, at vi går i gang med forhandlinger, det er det, vi gerne vil stemme for og støtte. Stadig væk er vi i og for sig lidt tøvende over for, hvorfor vi skulle have denne dagsorden, men vi stemmer med glæde for indholdet, som alligevel ville være trådt i kraft uden dagsorden.

Hans Hækkerup (S):

For god ordens skyld skal jeg blot meddele, at vi vil stemme imod de af CD og SF stillede dagsordener, hvis de skulle komme til afstemning. Vi har i halvandet år forhandlet for at få et forsvarsforlig. Det har hele tiden for os været en klar forudsætning, at der skulle være tale om en ren nulløsning – det har vi ikke skiftet mening om – en nulløsning med dyrtidsregulering, og det står vi klippefast på, og det vil vi ikke fravige hverken i opadgående eller nedadgående retning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Som tidligere meddelt skal jeg udsætte afstemningen om dagsordensforslagene til mødet i morgen, torsdag den 24. november 1988.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 66:

Forslag til møntlov.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 26/10 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Det er vemodigt, men nok formålstjenligt at tage afsked med 5- og 10-ørerne, og da lovforslaget i øvrigt også er formålstjenligt, kan Socialdemokratiet støtte det.

Kai Dige Bach (KF):

Jeg synes, det var en lidt for pauver afsked med noget, som vi har haft i så mange år. Endelig er der et lovforslag, der kun drejer sig om småpenge, og så går vi så hurtigt hen over det. Men det er alligevel, mener jeg, et forslag med betydelig politisk sprængstof. Det går ud på at afskaffe 5-øren og 10-øren, og hvordan skal vi overhovedet fremover få gode politikere, når det bliver umuligt at holde jomfrutaler her i Tinget?

Det er også med i lovforslaget at indføre en ny 50-øre og afrunde ørebeløb til betaling i dansk mønt, og så vidt jeg kan se, er anlednin-

[Kai Dige Bach]

gen den, at der ude i befolkningen bliver sparet for meget op. Man kan måske sige, at vi sparer på 5-øren og 10-øren og lader de større penge rulle; i alt fald forsvinder der mange småmønter ud af omsætningen. Når de forsvinder, er det en dårlig statsforretning. Mønterne skal omsættes mange gange til den pris, det koster at fremstille dem.

Dette lovforslag har været til høring hos mindst 26 instanser, som alle er positive over for ændringerne, og med 26 instanser imod mig vil jeg ikke kættersk turde sige: Hvad skal vi med en 50-øre og de deraf følgende automatproblemer? Det skulle da lige være for at beskæftige Den Kongelige Mønt, og hvis det er det, så så jeg personlig hellere de samme problemer med en lille, smuk 20-krone.

Jeg ser ingen store ulemper ved forslaget. Alle varer kan fortsat have samme priser, og der rundes kun op og ned deleligt med 25 øre ved kassen, ligesom vi i gamle dage gjorde det med 1- og 2-ørerne. Den konservative folketingsgruppe kan også gå ind for dette forslag i dets foreliggende form.

Birthe Hansen (SF):

Vi er rent faktisk også positive over for lovforslaget. Vi har måske lidt problemer, det er dér, hvor vi nu overgiver en bemyndigelse til ministeren, som ministeren i hvert fald på dette område ikke har haft før. Men lad det så være, 5-ørerne har irriteret mig og sikkert mange andre i årevis.

Til gengæld vil jeg sige en ting om det, den konservative hr. Kai Dige Bach var inde på, om en 20-kroners-mønt. Så kommer mit problem nemlig med bemyndigelsen, for det synes jeg faktisk ikke er nogen god idé; for at gå rundt og slæbe på 20-kroners-mønter i sin pengepung er altså ikke særlig rart. En 20-kroneseddel er efter min personlige mening betydelig behageligere at gå med.

Jens Peter Jensen (V):

Jeg kan på Venstres vegne ganske tilslutte mig industriministerens forslag. Venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, er i øjeblikket i Bruxelles og skal vurdere den danske kronens købekraft i multinational sammenhæng, og derfor er jeg glad for, at det ikke er kronen, der forsvinder. Det er ret sjældent, at det er 10-øren, der falder her i Tinget.

Men med en enkelt lille – med Deres tilladelse, hr. formand – bemærkning til den foregående debat, hvor nogen var så optaget af De Radikales indflydelse i dansk politik efter deres indtræden i regeringen, vil jeg sige, at her er der et kontant udtryk. Nu oplever vi, at husmandskronen – 50-øren – bliver genindført; det glæder jeg mig til at høre det ærede medlem hr. Larsen-Ledet udtrykke sin glæde over.

Behnke (FP):

Ministeren skal også have fornøjelsen af at få Fremskridtspartiets tilslutning til lovforslaget. Jeg har dog ladet mig fortælle, at maskinen til at fremstille de nye mønter allerede er indkøbt og er klar. Jeg håber, at man har taget højde for de mange erfaringer og bemærkninger, befolkningen er kommet med i forbindelse med indførelsen af 10-kronen, og for de problemer, specielt svagtsende har haft med at skelne 10-kronen fra den gamle 1-krone. Jeg håber, at man har sørget for, at den nye 50-øre har et format, der gør det let at genkende den og adskille den i forhold til de andre kendte mønter.

Så er der også et spørgsmål til ministeren, og det vedrører lovens § 3. Det er sådan, at det er industriministeren, der efter forhandling med Danmarks Nationalbank fastsætter, at mønter ikke længere er gyldige som betalingsmiddel. Jeg kan se i lovforslagets bemærkninger, at det er en bestemmelse, som er overført fra den gamle lovs § 7. Jeg skulle tage meget fejl, hvis det ikke er en gammel bestemmelse, der har været i dansk lovgivning i rigtig mange år. Spørgsmålet er jo, om ikke det var mere rimeligt, at en så væsentlig ting som at afgøre, hvorvidt mønter er gangbart betalingsmiddel, var et folketingsanliggende, på samme måde som det jo i dag er Folketinget, der behandler indførelsen af en ny mønt, så det også er Folketinget, der skulle afgøre om 5-ørerne og 10-ørerne skal udgå. Ligger der nogle historiske begrundelser for, at det netop er ministeren, der sammen med Nationalbanken afgør det spørgsmål? Det vil jeg gerne have ministerens svar på, men det skal, uanset hvad svaret måtte være, ikke afholde os fra at støtte lovforslaget.

Larsen-Ledet (RV):

Det er godt, at man straks i det nye lovforslag får fastslået, at en regningsenhed er 1 krone, som kan deles i hundrede øre, selv om mulighe-

[Larsen-Ledet]

den for at dele i praksis bliver reduceret ved, at vi må sige farvel til både 5-ører og 10-ører.

Det var nok lidt polemisk, måske en ikke helt saglig indledning, men efter disse betragtninger vil jeg da i hvert fald gerne på Det Radikale Venstres vegne sige, at forslaget er godt nok. Det er en praktisk og hensigtsmæssig justering, der foretages.

Til hr. Jens Peter Jensen kan jeg da kun sige, at jeg også frydede mig over, at husmandskronen kommer til ære og værdighed, og hvis andre tanker vedrørende dette erhverv kunne nyde samme fremme som 50-øren her, er der endnu mere grund til at glæde sig.

Bollmann (CD):

Det er nok efterhånden svært at komme med mange flere bemærkninger til lovforslaget, men jeg vil da gerne starte med at sige, at også jeg foretrækker en 50-øre frem for en 5-øre eller en 10-øre, særlig hvis man har lige mange af dem.

Så har jeg også konstateret, som hr. Larsen-Ledet, at § 1 er bevaret, og det synes jeg ministeren skal have ros for. Det synes jeg er noget af det bedste i dette lovforslag.

Men i øvrigt støtter vi selvfølgelig forslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

For en gangs skyld er det hyggeligt med en lov, som alle kan tale med om, både her i dette høje Ting og også ude i befolkningen lige fra skolebørn til pensionister. Vi har stadig væk brug for lidt skillemonter i det daglige, og vi vil da gerne fra Kristeligt Folkeparti støtte lovforslaget, og vi glæder os over den forenkling, det er udtryk for.

Vi har ikke spor skruper ved at afskaffe 5-øren og 10-øren, men vi vil dog gerne sige, at det kniber lidt for os at finde begrundelsen for at indføre en 50-øre. Når nu man gerne vil forenkle systemet, kunne man udmærket undvære 50-øren. Hvis nu man tænker sig springet imellem en 1-krone og en 5-krone, så kan man godt klare det med 1-kroner, og så kunne man også klare springet mellem en 25-øre og en 1-krone. Vi finder faktisk, at 50-øren er overflødig. Den kunne vi godt undvære.

Men med denne bemærkning vil jeg i øvrigt anbefale forslaget til gennemførelse.

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen):

Jeg takker ordførerne for den meget positive

modtagelse af dette forslag. Det ser ud, som om forslaget får en let gang igennem udvalget, og det kan jeg da kun glæde mig over. Jeg er helt sikker på, at var dette forslag kommet nogle få år tilbage, for ikke at sige mange år tilbage, ville en ændring på dette område have voldt store vanskeligheder og afstedkommet betydelige forhandlinger. Her må vi sige, at inflationen har hjulpet os mere eller mindre på vej. Mønterne har ikke rigtig den placering længere, som de havde tidligere.

Som svar på de få spørgsmål, der blev stillet, skal jeg til hr. Behnke sige, at det, der vil blive tale om, er sådan set en successiv indførelse af en ny møntrække, forstået på den måde, at også 1-kronen, 2-kronen osv. får en anden udformning. Her må man i høj grad sikre sig – og det er Nationalbankens anliggende – at der ikke kan opstå disse u hensigtsmæssige misforståelser, bl.a. for blinde, ved, at der kan ske forveksling på den ene eller den anden måde af mønterne.

Jeg kan sige, at jeg føler mig overbevist om, at Nationalbanken, som sidder med de praktiske problemer, er meget opmærksom på dette spørgsmål.

Næsten det samme kan jeg sige, for så vidt angår ugyldighed, altså om mønterne fortsat er gangbare. På et eller andet tidspunkt må man indføre en bestemmelse om, hvorvidt de er det. Det er der tradition for også i relation til gamle mønter. Man skal ikke være så bekymret i alle tilfælde for, at de så ikke er noget værd, idet mønter er et traditionelt handelsobjekt, og det er klart, at i den udstrækning, de successivt bliver inddraget, får de en vis handelsværdi. Det kan være, at 5-øren på et tidspunkt kan blive lige så meget værd, som det i dag koster at fremstille den.

Til sidst blev der spurgt om nødvendigheden af en 50-øre. Jeg skal ikke komme ind på den dybere møntmatematik, men bare sige, at der er altså i en møntrække en sammenhæng imellem, hvilke mønter der skal udstedes. Her har jeg ladet mig belære af Nationalbanken, og jeg havde nok også oprindeligt det naturlige spørgsmål, om det nu var så nødvendigt med husmandskronen, som hr. Jens Peter Jensen siger, eller om vi eventuelt kunne have klaret os uden den. Der er altså en indre sammenhæng i en møntrække, og det er Nationalbankens meget klare anbefaling, at vi får en 50-øre, så jeg har altså ladet mig overbevise af eksperterne om rigtigheden af, at man skulle have den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 67:

Forslag til lov om ændring af lov om statsligt indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S med henblik på udlån til håndværk og mindre industri.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 26/10 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Svend Andersen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans og mit partis vegne give udtryk for vores positive indstilling til lovforslaget. Vi har selv ønsket noget lignende, og vi kan støtte forslaget, men vil gerne se det i en større erhvervspolitisk sammenhæng under udvalgsdrøftelserne, som vi positivt vil deltage i.

Kai Dige Bach (KF):

De mindre virksomheder udgør en meget vigtig del af Danmarks erhvervsstruktur. Det er vigtigt at styrke dette udviklingspotentiale i den private sektor.

I 1984 vedtog Folketinget, at staten skulle indskyde 150 mio. kr. over 10 år i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk for at give mindre produktionsvirksomheder mulighed for at låne billigere penge til anlægsinvesteringer. Der blev ydet godt 600 lån om året med en gennemsnitlig lånstørrelse på 160.000 kr., og renten har været tre fjerdedele af markedsrenten.

Efterspørgslen har klart oversteget de faktiske udlånsmuligheder, og derfor dette ny forslag om at indskyde yderligere 100 mio. kr. over 4 år. De nu i alt 250 mio. kr. giver efter belåning mulighed for at udlåne ca. 1 mia. kr. i alt, og da lånene gennemsnitlig løber over 6 år, kan der så udlånes mellem 150 mio. kr. og 200 mio. kr. årligt.

Den store interesse, disse tal viser, for at få disse lån kan vel også give et fingerpeg om, hvad en generelt lavere rente eller en lavere selskabsskat kunne skabe af aktivitetsudvidelse i denne vigtige del af den private sektor.

Den konservative folketingsgruppe kan gå ind for dette forslag.

Birthe Hansen (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Rahbæk Møller, ikke kan være til stede, skal jeg på hans og mit partis vegne udtale følgende om lovforslag nr. L 67:

Vi stiller os ret tvivlende i SF over for behovet for den foreslåede udvidelse af det statslige indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk. Det forekommer os at være en ordning, som havde sin berettigelse i den periode, hvor renten var skyhøj, men det er den jo ikke i dag. Lånene vil selvfølgelig stadig væk være populære – hvem vil ikke gerne låne til tre fjerdedele af markedsrenten? Men denne interesse for disse lån behøver ikke nødvendigvis at betyde, at staten skal bruge sine sparsomme erhvervsstøttemidler på en ordning, hvor det eneste selektive element er, at den kun kan bruges af virksomheder med under 75 ansatte.

Sagen havde stillet sig anderledes, hvis der havde været mere målrettethed i ordningen; f.eks. kunne det være berettiget at give særlig billige lån til nye arbejdspladser i områder, der er særlig truet, som f.eks. Vestlolland, som vi diskuterede i går.

Men en sådan målrettethed er der ikke i ministerens forslag, og derfor kan vi ikke støtte det. Tværtimod mener vi, at staten gradvis burde trække sit nuværende indskud ud. Der er tale om et helt privat institut, domineret af Industrirådet, og det kræver gode argumenter at lade et sådant institut administrere statslige midler, og disse argumenter finder vi som sagt ikke er til stede.